

EU JA KANADA:

Yes, EU CAN!

*Kuinka Euroopan unioni ja
Kanada rakentavat uuden
strategisen kumppanuuden?*

Mika Aaltola
Juha Jokela
Sanna Kopra
Stefan Lindström
Raine Tiessalo (toim.)
Elina Valtonen
Timo Vuori

 TOIVO

YES, EU CAN!

*Kuinka EU ja Kanada rakentavat uuden
strategisen kumppanuuden?*

Julkaisija ja tekijänoikeuden haltija:
Kansallinen kulttuurisäätiö s.r. / Ajatuspaja Toivo

Toimitus: Raine Tiessalo
Helsinki, lokakuu 2026

Kansikuva: Annika Lehmusvaara

978-952-7402-50-4 (sid.)
978-952-7402-51-1 (pdf)

Tekoälyn käyttö: Raportin laatimisessa on käytetty apuna Claude-tekoälyä (Sonnet 5.5) muun muassa kyselydatan ja kaupankäyntidatan käsittelyssä sekä taitossa.

SISÄLLYS

RAINE TIESSALO	5
Alkusanat	
ELINA VALTONEN	11
”Kuudes Pohjoismaa” Kanada puolustaa sääntöpohjaista järjestelmää	
JUHA JOKELA	16
EU:n ja Kanadan lähentyminen EU-integraation näkökulmasta	
MIKA AALTOLA	23
Kiova, Lontoo, Oslo ja Ottawa – suhde EU:hun pitää räätälöidä	
TIMO VUORI	29
Kanada-kumppanuus vahvistaa EU:n roolia maailmankaupassa	
STEFAN LINDSTRÖM	35
Kanada osana uutta globaalia strategista järjestelmää	
SANNA KOPRA	41
Arktinen kokonaisturvallisuus EU:n ja Kanadan yhteistyön ytimessä	
RAINE TIESSALO	48
Suomalaiset vahvasti Kanadan puolella	

ALKUSANAT

Syyskuun 17. päivänä 2026 Euroopan parlamentissa Strasbourgissa Euroopan komission puheenjohtaja **Ursula von der Leyen** osoitti sanansa Kanadan pääministerille **Mark Carneylle**.

”Näemme maailman samalla tavoin, tekoälystä ilmastonmuutokseen ja Arktisesta alueesta geopolitiikkaan, ja olemme pitäneet yhtä Ukrainassa, puolustuksessa, raaka-aineissa ja toimitusketjuissa. Mutta ennen kaikkea, hyvä Mark, Eurooppa ja Kanada uskovat demokratiiaan.”

Paljon sielujen sympatiaa ja symboliikkaa, ja Carney osallistui unionin tila -istuntoon ensimmäisenä EU:n ulkopuolisen maan johtajana.

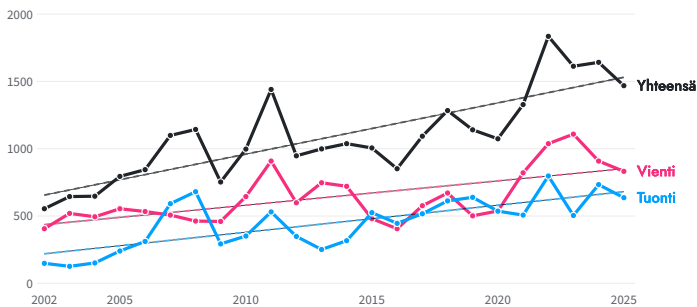
Yhdysvaltain presidentin **Donald Trumpin** arvaamattomuus maailmanpolitiikassa ja hänen lietsomansa kauppasota ajavat Kanadaa ja EU:ta lähentymään. Von der Leyen väläytti mahdollisuutta, että Kanadasta voisi tulla EU:n ”liitännäisjäsen”. Ehdotus herätti paljon kysymyksiä. Liitännäisjäsenyys (associate member) ei ole EU-oikeudessa virallinen jäsenyyssluokka.

Kanada on noin 41 miljoonan asukkaan kehittynyt demokratia, G7-maa, joka on sitoutunut monenväliseen kansainväliseen järjestelmään ja josta Euroopassa pidetään. Se kuuluu talouden raskaaseen sarjaan. Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n arvion mukaan Kanadan bruttokansantuote on vuonna 2026 noin 2 500 miljardia Yhdysvaltain dolla-

ria, mikä tekee siitä maailman yhdenneksitoista suurimman talouden. Kanadan talous on suurempi kuin Australian (noin 2 100 miljardia dollaria), lähellä Italian (noin 2 700 miljardia) ja yli seitsemän kertaa Suomen (noin 340 miljardia) kokoinen. Suomen kauppa kasvaa Kanadan kanssa trendinomaisesti.

Kaupankäynti Kanadan kanssa kasvaa trendinomaisesti

Suomen tavarakauppa Kanadan kanssa, milj. €, 2002–2025. Katkoviiva: lineaarinen trendi.

Lähde: Tulli, Ulkomaankauppatilasto.

Tämän raportin asiantuntijakirjoitukset arvioivat eri näkökulmista sitä, miten yhteistyö käytännössä voisi tai sen pitäisi tiivistyä sekä sitä, mitä on realistista odottaa ja missä ajassa. Yhteistä on näkemys siitä, että Kanada on sekä EU:lle että Suomelle samanmielinen kumppani, jonka kanssa yhteistyötä kannattaa syventää.

Raportin lopussa esitellään myös ajatuspaja Toivon teettämän kansalaiskyselyn keskeiset tulokset, jotka paljastavat, kuinka suomalaiset miltei rakastavat Kanadaa.

Helsingissä, lokakuussa 2026

Raine Tiessalo

Ajatuspaja Toivon toiminnanjohtaja

KANNEN TARINA

Kannen kaksi toisiaan tavoittelevaa joutsenta ovat väriykseltään Kanadan valkoinen ja EU:n sininen. Sinivalkoisuus ja joutsenet viittaavat samalla Suomeen, ja eliniäksi pariutuvat joutsenet edustavat sitoutumista, kumppanuutta ja rauhanomaisuutta. Keskellä kulkevat EU:n lipun kaksitoista tähteä ja lisäksi Kanadan tunnus vaahteranlehti, jotka ovat liikkeessä ja järjestäytymässä uudelleen. Lehden takana valonsäteet kuvastavat palkintoa tai glorioaa, joka liitetään erityisesti Suomessa ammattilaisjääkiekkoon.

— Annika Lehmusvaara, kannen taiteilija

KIRJOITAJAT

Elina Valtonen

Ulkoministeri

Elina Valtonen on Suomen ulkoministeri ja kansanedustaja (kok.). Ennen politiikkaa hän työskenteli ohjelmoijana ja kasvuyritysten perustajana sekä rahoitusalan johtotehtävissä muun muassa Kööpenhaminassa ja Lontoossa.

Juha Jokela

Ohjelmajohtaja, Ulkopoliittinen instituutti

Juha Jokela johtaa Ulkopoliittisen instituutin EU ja strateginen kilpailu -tutkimusohjelmaa. Hänen tutkimusalaansa kuuluvat EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikka, eriytyvä integraatio ja Suomen EU-politiikka.

Mika Aaltola

Europarlamentaarikko

Mika Aaltola on europarlamentaarikko (kok.) ja kuuluu Euroopan kansanpuolueen (EPP) ryhmään, jossa hän toimii Suomen delegaation puheenjohtajana. Hän on Euroopan parlamentin ulkoasiainvaliokunnan sekä Euroopan demokratian kilpeä käsittelevän erityisvaliokunnan jäsen. Aaltola on dosentti ja toimi aiemmin Ulkopoliittisen instituutin johtajana.

Timo Vuori

Johtaja, Elinkeinoelämän Keskusliitto

Timo Vuori johtaa Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n kauppapolitiikkaa ja kansainvälisen kaupan edunvalvontaa. Hänen työhönsä kuuluu myös viennin, tuonnin ja investointien edistäminen muun muassa Team Finland -yhteistyössä.

Stefan Lindström

Edustuston päällikkö, Suomen Houstonin pääkonsulaatti

Stefan Lindström on Suomen Houstonin pääkonsulaatin päällikkö elokuusta 2025 alkaen. Hän on toiminut aiemmin muun muassa ulkoministeriön teknologiasuurlähettiläänä ja Suomen Los Angelesin pääkonsulina.

Sanna Kopra

Tutkimusprofessori, Lapin yliopiston Arktinen keskus

Sanna Kopra on arktisen geopolitiikan ja turvallisuuden tutkimusprofessori Lapin yliopiston Arktisessa keskuksessa. Hän tutkii arktista geopolitiikkaa ja globaalia ympäristöpolitiikkaa.

Raine Tiessalo

Toiminnanjohtaja, Ajatuspaja Toivo

Raine Tiessalo on Ajatuspaja Toivon toiminnanjohtaja. Ennen Toivoa hän toimi Ylen Ranskan-kirjeenvaihtajana ja Bloomberg Newsin Suomen-toimittajana sekä vastasi viestinnästä Perheyritysten liitossa ja kokoomuksessa.

”Kuudes Pohjoismaa” Kanada puolustaa sääntöpohjaista järjestelmää

Elina Valtonen
ulkoministeri

ELINA VALTONEN

Yhdessä Kanadan kanssa voimme puolustaa kansainvälistä sääntöpohjaista järjestelmää aikana, jolloin järjestelmän perusteita kyseenalaistetaan yhä enemmän, kirjoittaa ulkoministeri Elina Valtonen.

Kanadasta on tullut pääministeri **Mark Carney** keväällä 2025 alka-
neella hallituskaudella yhä läheisempi ja tärkeämpi kumppani sekä
Suomelle että EU:lle. Arktisen alueen geopoliittisen painoarvon nousu,
Venäjän hyökkäyssodan vaikutus Euroopan turvallisuuteen ja kansain-
välisen järjestelmän peruspilareiden kyseenalaistaminen ovat kaikki
osaltaan tuoneet Kanadaa ja Eurooppaa lähemmäs toisiaan. Osan kun-
niasta EU:n ja Kanadan lähentymiselle voidaan toki antaa myös
Kanadan ja Yhdysvaltojen keskinäisille ongelmille, jotka ovat ilmen-
neet viime aikoina muun muassa kauppaneuvottelujen vaikeuksina.
Tämä on entisestään vahvistanut Carneyn pyrkimystä monipuolistaa
Kanadan ulkomaankauppaa ja globaaleja kumppanuuksiaan.

Pääministeri Carneyn osallistuminen EU:n komission puheenjohta-
jan unionin tilaa käsitelleeseen puhetilaisuuteen tämän vuoden syys-
kuussa ensimmäisenä EU:n ulkopuolisen maan johtajana osoittaa
Kanadan merkityksen strategisesti tärkeänä samanmielisenä kumppa-
nina. Kanada on maantieteellisesti laaja, raaka-ainevaroiltaan rikas ja
teknologisesti kehittynyt maa, jonka kanssa yhteistyön kehittämiseksi
on erinomaiset mahdollisuudet sekä EU:n tasolla että kahdenvälisesti
Suomen ja Kanadan välillä.

Euroopan ja EU:n vahvuus yhteistyössä Kanadan kanssa ovat suuret
sisämarkkinamme, kun taas Kanadalla on merkittävät raaka-ainevarat
muun muassa kriittisissä mineraaleissa. EU:n ja Kanadan vuodesta
2017 väliaikaisesti sovellettu vapaakauppasopimus CETA on lisäksi
luonut erittäin hyvät edellytykset unionin ja Kanadan välisen kaupan
kehittämiseksi, vaikka muutamalla jäsenmaalla sopimuksen kansalli-
nen voimaansaattaminen onkin vielä kesken. Suomen tavara- ja palve-
luvienti Kanadaan on kasvanut vuodesta 2016 vuoteen 2025 noin 90
prosenttia. Tavaraviennin osalta Kanada oli kuitenkin vuonna 2025
Suomen vasta kymmenenneksi suurin kohdema EU:n ulkopuolella,

joten kasvuvaraa on paljon. Vientimme painopistesektoreita ovat kaivos-, ja meriteollisuus, bio- ja metsätalous sekä viestintäteknologia ja puolustusteollisuus. Suomalainen kylmissä olosuhteissa testattu teknologia soveltuu erinomaisesti myös Kanadan ankariin olosuhteisiin.

Suomalaisyritysten kasvavasta kiinnostuksesta Kanadaa kohtaan kertoo noin 40 yrityksen osallistuminen tasavallan presidentti **Stubbin** työvierailulle Kanadaan viime huhtikuussa. Tavatessani yritysten edustajia vierailun aikana Ottawassa tunnelma oli positiivinen ja yritysedustajat innostuneita uusista mahdollisuuksista. Monet olivat Kanadan kaupan konkareita, mutta useat myös ensimmäistä kertaa Ottawassa. Juuri tällaista toimintaa olen ulkoministerinä edistänyt ja tukenut.

Suomen ja Kanadan suhteet ottivat merkittävän loikan Suomen Nato-jäsenyyden myötä. Arktisen alueen turvallisuus, vakaus ja kestävä kehitys ovat yhteistyömme keskiössä. Suomea ja Kanadaa yhdistävät myös pohjoinen kansanluonne sekä rakkaus jääkiekkoa kohtaan. Viimeksi mainittu toki aiheuttaa säännöllisesti myös haasteita kahdenvälisissä suhteissamme maailmanmestaruuskisojen välierä- tai finaali-vaiheessa.

Kanada on yksi hallitusohjelmassamme mainituista samanmielisistä kumppaneista, joiden kanssa Suomi panostaa kahdenvälisten suhteiden kehittämiseen. Elokuussa 2025 julkaisin yhdessä kollegani, Kanadan ulkoministerin **Anita Anandin** kanssa yhteislausunnon Suomen ja Kanadan strategisesta kumppanuudesta ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Yhteislausunto heijastaa molemminpuolista halua yhteistyön tiivistämiseen. Huhtikuisella vierailullani sovimme vielä tarkemmin kumppanuuden toimeenpanosta turvallisuuden ja kriisinkestävyyden, kahdenvälisen taloussuhteiden ja arktisen sekä monenvälisen yhteistyön aiheissa.

Kanadalaiset kuvaavat itseään usein ”kuudenneksi pohjoismaaksi” tai ”eurooppalaisimmaksi ei-eurooppalaiseksi maaksi”. Luonnehdintaan on hyvä yhtyä. Kanada on arvoiltaan ja tavoitteiltaan kanssamme hyvin samankaltainen. Yhdessä Kanadan kanssa voimme puolustaa kansainvälistä sääntöpohjaista järjestelmää aikana, jolloin järjestelmän perusteita kyseenalaistetaan yhä enemmän. Näinä aikoina Suomi ja EU tarvitsevat luotettavia, samanmielisiä liittolaisia. Kanada on ehdottomasti tällainen.

EU:n ja Kanadan lähentyminen EU- integraation näkökulmasta

Juha Jokela

ohjelmajohtaja, Ulkopoliittinen instituutti

JUHA JOKELA

Yksi konkreettisimmista yhteistyöaloista, joka voisi liittyä liitännäisjäsenyyteen, on puolustusteollisuus- ja turvallisuusyhteistyö. [...] Kanada on tässä kontekstissa edelläkävijä, kirjoittaa Ulkopoliittisen instituutin ohjelmajohtaja Juha Jokela.

Euroopan unionin ja Kanadan suhteiden lähentyminen ei ole pelkkä retorinen avaus, vaan syvällisempi strateginen reaktio maailmanjärjestyksen murrokseen ja transatlanttisen suhteen epävarmuuksiin. Kehityksen ymmärtämiseksi on tarpeen tarkastella sen taustalla olevia vaikuttimia ja keskeisiä poliittisia avauksia.

Lähentymisen katalyyttina voidaan pitää Maailman talousfoorumin (WEF) kokousta Davosissa alkuvuodesta 2026. Siellä Kanadan pääministeri **Mark Carney** esitti perusteellisen analyysin meneillään olevasta globaalista muutoksesta. Carney ei kuvannut nykytilaa vain siirtymänä, vaan suoranaisena murroksena (rupture), jossa valta siirtyy lännestä uusille toimijoille ja aiemmat rakenteet alkavat murtua. Erityisenä huolenaiheena Carney nosti esiin Yhdysvaltojen irtautumisen sääntöperustaisesta järjestelmästä, mikä jättää aukon erityisesti kauppaa- ja turvallisuuspolitiikan saralla.

Carneyn mukaan tässä tilanteessa keskisuurten valtioiden (middle powers) tulee tiivistää yhteistyötään. Niiden tehtävänä on puolustaa ja uudistaa sääntöperustaista järjestelmää, erityisesti talous- ja kauppapolitiikan alueilla. Tässä kontekstissa Kanada on aktiivisesti kannustanut EU:ta ottamaan johtajuutta sääntöpohjaisen järjestyksen ylläpitämisessä ja uudistamisessa, mikä kuvastaa Kanadan omaa intressiä hakea tasapainoa Yhdysvaltojen kanssa käymissään kauppapoliittisissa kiistoissa.

Von der Leyen täyttää EU:n valtatyhjiötä

EU:n puolelta merkittävin avaus nähtiin Euroopan komission puheenjohtaja **Ursula von der Leyenin** puheessa Strasbourgin parlamentissa syyskuussa 2026. Hän ehdotti, että Kanadasta tulisi EU:n ”liitännäisjä-

sen” (associate member), mikä herätti laajaa keskustelua ja jopa yllätti osan jäsenvaltioista. Von der Leyenin avaus voidaan tulkita pyrkimykseksi täyttää EU:n sisäistä johtajuustyhjiötä.

Saksa ja Ranska ovat sisäpoliittisesti vaikeassa tilanteessa ja niiden kyky panostaa Eurooppa-poliittisiin kysymyksiin on heikko. Von der Leyen on aiemminkin ottanut proaktiivista roolia kriisitilanteissa, esimerkiksi Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan alussa pake-
tepakettien osalta. Komission puheenjohtajan Kanadan liitännäisjäsenyyttä koskeva avaus vastaa myös kansalaisten toiveisiin vahvemmasta EU:sta maailmannäyttämöllä.

“Liitännäisjäsenyys” ja sen luonne

EU-juridiselta kannalta termi ”liitännäisjäsenyys” ei ole EU-oikeudessa virallinen jäsenyyssluokka vaan poliittinen ilmaus. Teknisesti kyse on assosiaatiosta (association), joka on ollut mahdollista jo Rooman sopimuksesta 1957 lähtien assosiaatiosopimusten (association agreement) kautta. Vuonna 1957 solmittu Rooman sopimus perusti Euroopan talousyhteisön ja se loi pohjan nykyiselle Euroopan unionille ja sen sisämarkkinoille.

Nykyisin assosiaatiosopimuksista säädetään vuonna 2009 voimaan tulleessa Lissabonin sopimuksessa. Tarkemmin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 217. artiklassa. Assosiaatio sisältää vastavuoroisia oikeuksia ja velvoitteita, mutta kumppanista ei tule unionin jäsentä. Assosiaatio voi kuitenkin johtaa kiinnittymiseen EU:n eri politiikkasektoreille. Esimerkiksi Turkki liittyi EU:n tulliliittoon vuonna 1995.

Kanadan tapauksessa käytännössä liitännäisjäsenyys eli assosiaatio voisi tarkoittaa olemassa olevan vapaakauppasopimuksen (CETA) laajentamista. Samalla voidaan syventää siihen liittyviä poliittisen assosiaation ulottuvuuksia. EU on solminut vastaavia sopimuksia muun muassa Ukrainan, Moldovan ja Georgian kanssa (eng. deep and comprehensive free trade agreement) jo ennen maiden EU-jäsenehdo-kuutta. Tämä edellyttäisi kuitenkin pitkää neuvotteluprosessia ja jäsenvaltioiden yksimielisyyttä joissakin kiistanalaisissa poliittisissa kysymyksissä. Vuonna 2016 allekirjoitettua CETA-sopimusta sovelletaan edelleen väliaikaisesti, koska kymmenen EU:n jäsenvaltiota ei ole vielä ratifioinut sopimusta. Tätä taustaa vasten nopein reitti suhteen syventämiselle lieenee erityyppiset yhteistyöjärjestelyt eri politiikkasektoreilla.

Yhteistyö puolustuksen ja turvallisuuden alalla

Yksi konkreettisimmista yhteistyöaloista, joka voisi liittyä liitännäisjäsenyyteen, on puolustusteollisuus- ja turvallisuusyhteistyö. Von der Leyen on jopa käyttänyt sanaa ”integraatio” puhuessaan puolustusteollisuudesta. Kanada on tässä kontekstissa edelläkävijä. Se on ensimmäinen EU:n ulkopuolinen maa, joka on voinut liittyä EU:n uuteen SAFE-ohjelmaan, 150 miljardin euron rahoitusinstrumenttiin, joka on suunnattu puolustukseen liittyvien suorituskykyjen rahoitukseen. Vaikka Kanada rahoittaa oman osallistumisensa, sen mukaan tuleminen osoittaa intressiä kantaa suurempaa vastuuta pohjoisatlanttisesta puolustuksesta. Samalla Kanada pääsee mukaan EU:n tuella suunniteltuihin puolustushankkeisiin. SAFE kytkeytyy EU:n laajempaan

ReArm Europe 2030 -aloitteeseen tavoitteena on luoda insentiivejä myös niin sanottujen strategisten mahdollistajien tuottamisella yhdessä, ja vähentää näin riippuvuutta Yhdysvalloista. Näitä ovat esimerkiksi tiedustelu- ja satelliittijärjestelmät, ilmapuolustus ja uusien teknologioiden luominen ja hyödyntäminen puolustuksessa.

EU:n neljä vapautta

Ei ole realistista ajatella, että Kanadan ja EU:n välillä sovittaisiin lähitulevaisuudessa kaikkien EU:n sisämarkkinoiden vapauksien toteuttamisesta (tavaroiden, palvelujen, pääomien ja ihmisten vapaa liikkuvuus). Esimerkiksi Euroopan talousalueen (ETA) mallissa Norja ja Islanti toimeenpanevat EU-lainsäädäntöä ilman äänivaltaa sen päätöksenteossa, mikä tuskin sopisi Kanadalle. Sen sijaan syvemmät kahdenväliset järjestelyt ovat kuitenkin mahdollisia. Kanada on jo mukana osittain EU:n Horisontti-tutkimusohjelmassa ja neuvottelee parhaillaan nuorten ERASMUS-vaihto-ohjelman liittymisestä täysimääräisemmin.

Myös Britannia on palannut Brexitin jälkeen muun muassa Horisontti-tutkimusohjelmaan ja palaa Erasmus-vaihtoihin vuonna 2027. Tämä toimii vertailukohtana myös Kanadalle, joka voi edetä samalla tavalla kahdenvälisin järjestelyin osana poliittista assosiaatiota. EU:n ja Britannian suhteita raamittaa EU-eron jälkeen voimaan tullut kauppaja yhteistyösopimus, jota voidaan kehittää ja syventää. Britannian pääministeri **Andrew Burnham** on luvannut harkita myös uusia vaihtoehtoja Britannian EU:n suhteen syventämiselle. Harkinnassa on aiempaa tiiviimpi ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittinen yhteistyö, paluu EU:n tulliliittoon ja sisämarkkinoille pääsy sekä jopa uusi EU-jäsenyyshakemus.

Vaikka von der Leyenin Kanada-avaus oli poliittisesti merkittävä ele, sen konkretia ja toteutus ovat monimutkaisia. EU nojaa kuitenkin oikeusjärjestykseensä, ja järjestelyn Kanadan kanssa on mahdollista muille kumppaneille tarjottuihin raameihin.

Kanadalle rakennettava ratkaisu herättää kiinnostusta Britannian lisäksi Norjassa, Islannissa ja Sveitsissä. Lisäksi sen saattaa herättää huolta jäsenehdokasmaissa, kuten Ukrainassa, Moldovassa, Albaniassa ja Montenegrossa. Ne eivät halua, että uusi kategoria muodostuisi pysyväksi parkkipaikaksi niille täysjäsenyyden sijaan.

Kiova, Lontoo, Oslo ja Ottawa – suhde EU:hun pitää räätälöidä

Mika Aaltola

europarlamentaarikko

Jos pyydämme Kiovaa, Lontoota, Osloa ja Ottawaa rakentamaan kanssamme jotain, jonka näemme olevan osiaan suurempi summa, niiden on saatava myydä meille ja investoida rinnallamme reiluin ehdoin. Markkinoillepääsy on tämän liittouman valuutta, ja se kannattaa käyttää niihin, jotka jakavat näkemyksemme ja arvomme, kirjoittaa kokoomuksen europarlamentaarikko Mika Aaltola.

Euroopan unioni on suurimman osan historiastaan pitänyt jäsenyyttä ovena. Maa on joko sisällä tai ulkona, ja kysymys on vain siitä, kuinka kauan se odottaa käytävässä. Kuva sopi tyynempään aikaan. Tähän aikaan se ei sovi.

Eurooppaa painaa nyt kolme hätätilaa yhtä aikaa. Venäjä käy sotaa, jonka lopputulos ratkaisee koko maanosan turvallisuuden. Kiina kiristää geotaloudellista otettaan raaka-aineista ja teknologioista, joiden varassa teollisuutemme toimii. Yhdysvallat on siirtynyt liittolaissuhteissaan kaupankäynnin logiikkaan, jossa suojalla on hinta ja uskollisuudesta neuvotellaan. Yksikään näistä paineista ei pysähdy Euroopan unionin oikeudelliselle rajalle. Vastauksemmekaan eivät voi pysähtyä sille rajalle.

Katsotaan, keitä seisoo EU-oven ulkopuolella.

Ukraina pitää Euroopan puolustuksen etulinjaa ja valmistaa aseita sellaisella nopeudella ja sellaisella hinnalla, joihin oma teollisuutemme ei yllä. Britannia on ydinasevalta, jolla on pysyvä paikka YK:n turvallisuusneuvostossa ja yksi maanosan syvimmistä pääomamarkkinoista. Norja toimittaa suuren osan EU-maiden kaasusta, vartioi pohjoisia merireittejä ja noudattaa jo valtaosaa sisämarkkinoiden säännöistä. Kanada on arktinen ja atlanttinen valta, jolla on energiaa ja kriittisiä mineraaleja ja joka etsii valtameren tältä puolelta kumppaneita, joihin voi luottaa.

Näiden maiden kutsuminen ”kolmansiksi maiksi” on juridinen fiktio, joka peittää alleen sen strategisen tosiasian, että ne ovat kaikki osa EU:n turvallisuutta. Kaksijakoinen ajattelu – EU-jäsenet ja kolmannet maat – pakottaa valitsemaan täysjäsenyyden ja kohteliaan etäisyyden väliltä. Täysjäsenyys on hidas ja rakennettu toisen maailmansodan jälkeisinä vuosikymmeninä alkaneen Euroopan yhdentymisen peri-

aatteiden varaan. Joko tai -asetelma, etäisyys hukkaa sen, mitä kumppanit voisivat antaa jo nyt.

Siksi ajatus yhdentymisestä jatkumona antaa enemmän liikkumavaraa. Jatkumossa on harmaan eri sävyjä ja vähemmän ehdottomuutta.

EU:n perussopimukset sallivat nimittäin enemmän kuin osaamme käyttää. Tiiviimpi yhteistyö ja pysyvä rakenteellinen yhteistyö esimerkiksi puolustuksessa antavat jo nyt unionin jäsenmaista koostuville ryhmille mahdollisuuden edetä halutessaan muita pidemmälle.

Kanadan ja EU:n välillä puhutaan uudenlaisesta suhteesta, assosiaatio- eli liitännäissopimuksesta. Liitännäissopimus voi olla niin syvä kuin poliittinen tahto sallii, ja EU:n perussopimuksen (Lissabonin sopimus) kahdeksas artikla puhuu ”erityissuhteista” naapureihin unionin arvojen pohjalta. EU:n sisälläkään eriytyvä integraatio ei ole harhaoppia, vaan tapa, jolla EU-maatkin ovat omasta tahdostaan järjestäytyneet. Yhteisvaluutta euro ja vapaan liikkuvuuden mahdollistava Schengen ovat toimineet vuosikymmeniä niin, että osa maista on jäseniä, osa ei. On puuttunut kuitenkin sekä mielikuvitusta käyttää tätä liikkumavaraa myös EU:n ulkopuolisten, kolmansien maiden suuntaan, että valmius muuttaa sopimuksia siellä, missä ne eivät riitä.

Miltä räätälöity asema eri kolmansien maiden kohdalla voisi näyttää?

Ukrainan kohdalla yhentyminen alkaisi sieltä, missä tarve on suurin: puolustusteollisuudesta, energiasta ja sisämarkkinoiden asteittaisesta avaamisesta. Täysjäsenyys olisi päämäärä eikä kaiken muun ennakkoehto.

Britannialle kuuluisi vakiintunut paikka Euroopan puolustuksessa, pakotepolitiikassa sekä teollisuus- ja teknologiaohjelmissa ilman, että

vuoden 2016 Brexit-kansanäänestystä ja 2020 toteutunutta eroa EU:sta avataan uudelleen.

Norjalle kuuluisi paikka pöydissä, joissa päätetään turvallisuudesta ja teollisuusstrategiasta, eikä vain velvollisuus panna päätökset toimeen.

Kanadalle sopisi liitännäisasema, joka rakentuu puolustustuotannon, kriittisten mineraalien, energian ja arktisen alueen ympärille.

Avain kaikkeen tähän on pääsy markkinoille. EU:n sisällä poliitikot ja media puhuvat usein voimavarojen yhdistämisestä ja jakamisesta: yhteishankinnoista, yhteisistä varastoista ja yhteisistä tuotantolinjoista. Yksikään EU:n ulkopuolinen maa ei kuitenkaan yhdistä kykyjään sellaiseen unioniin, joka pitää markkinansa niiltä suljettuina. Jos pyydämme Kiovaa, Lontoota, Osloa ja Ottawaa rakentamaan kanssamme jotain, jonka näemme olevan osiaan suurempi summa, niiden on saatava myydä meille ja investoida rinnallamme reiluin ehdoin. Markkinoillepääsy on tämän liittouman valuutta, ja se kannattaa käyttää niihin, jotka jakavat näkemyksemme ja arvomme.

Suhteen pohjaksi geostrateginen yhteisymmärrys

Jokaisen suhteen pohjaksi tarvitaan EU:n ulkopuolisen kumppanin kanssa yhdessä laadittu geostrateginen yhteisymmärrys: mitä kumppani tuo, mitä se saa ja mikä on sen paikka kehittyvässä eurooppalaisessa liittolaisjärjestelmässä. Ymmärryksen on oltava räätälöity ja molempia osapuolia hyödyttävä. Velvoitteiden on kasvettava oikeuksien mukana. Päätöksenteossa äänen on seurattava todellista panosta.

Kenellekään ei pidä tarjota vain odotushuonetta kumppanuuden nimellä.

Usein kuultu vastaväite räätelöidyille integraatioratkaisuille on se, että varsinaisen jäsenyyden arvo heikkenee, tai että se jollain tavalla vesittyy. Väitetään, että jos kuulumisella EU:hun on aina vain enemmän asteita, täysjäsenyys menettää arvonsa ja unioni yhtenäisyytensä, ja silloin täysjäsenetkin haluavat alkaa osaoptimoimaan: puntaroidaan uudelleen oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan. Ymmärrän pelon. Pelko liittyy kuitenkin aikaan, jolloin EU:n päätehtävä oli suojata sisäpuolta ulkopuolelta. Nyt EU-maiden tehtävä on järjestää EU:n ympäristön keskeiset maat palvelemaan eurooppalaisia arvoja ja etuja ennen kuin muut vallat järjestävät ympäristön meitä vastaan. Unioni, joka varjelee jäsenyytensä ”puhtautta” samalla kun sen lähialueet revitään hajalle, huomaa pian, ettei varjeltavaa ole paljon jäljellä.

Meidän pitäisi kysyä vähemmän, kuka täyttää ehdot, ja enemmän, mitä haluamme rakentaa: geopolitiittisen vakauden vyöhykkeen, joka ulottuu Arktikselta Mustallemerelle ja Atlantin yli, ankkuroituu Euroopan unioniin ja on avoin niille, jotka puolustavat samaa järjestystä. Ajat muuttuvat. Perussopimuksemme kirjoittivat ihmiset, jotka eivät pelänneet keksiä uutta. Samaa rohkeutta tarvitaan nyt.

Kanada-kumppanuus vahvistaa EU:n roolia maailmankaupassa

Timo Vuori

johtaja, Elinkeinoelämän Keskusliitto

EU:n ja Kanadan kumppanuuden tiivistyminen olisi Suomelle tärkeää, sillä taloudessa ja teknologiassa yritystemme osaaminen täydentää hyvin toisiaan, kirjoittaa Elinkeinoelämän keskusliiton johtaja Timo Vuori.

Maailmantalouden murroksessa Euroopan unionille on jäänyt sivuosan esittäjän rooli, kun Yhdysvallat ja Kiina ovat hallinneet geopolitiikan näyttämöä. Presidentti **Trumpin** ailahteleva geo- ja kauppapolitiikka on nyt ajanut EU:n ja Kanadan syventämään yhteistyötään. Uudenlainen syvä strateginen kumppanuus Kanadan kanssa voisi avata EU:lle vihdoinkin tien nousta vahvaksi globaaliksi vaikuttajaksi, talouden toimivien arvoketjujen takaajaksi ja tuoda hyötyjä Suomelle.

Kanadalle hahmoteltu ”liitännäissopimus” odottaa vielä muotoaan, mutta jo nyt voi arvioida, että Kanada pyrkii syventämään EU-yhteistyötään erilaisin sopimuksin politiikan, kaupan, investointien, teknologian ja puolustuksen alueilla.

EU:lla on jo useita assosiaatio- ja kumppanuussopimuksia naapurialueiden kuten Länsi-Balkanin ja Välimeren maiden kanssa. Lisäksi Itäistä kumppanuutta on vahvistettu muun muassa Ukrainan, Moldovan, Georgian, Armenian ja Azerbaidžanin kanssa.

Kumppanuussopimusten tavoitteena ei ole pelkästään kaupan lisääminen, vaan myös talouden toimitusketjujen hajauttaminen, vihreän siirtymän edistäminen, kriittisten raaka-aineiden saatavuuden – mukaan lukien energiahuolto – turvaaminen sekä EU:n geopolitiittisen vaikutusvallan vahvistaminen. Mielestäni samat tavoitteet koskevat ensisijaisesti EU:n ja Kanadaa mahdollista syvempää kumppanuutta.

CETA-sopimus pitää saattaa täysimääräisesti voimaan

Uudelle strategiselle kumppanuudelle hyvä lähtökohta on, että EU ja Kanada sopivat noin kymmenen vuotta sitten talous- ja kauppayhteistyöstä (ns. CETA-sopimus). Sen ansiosta peräti 99 prosenttia tavaratul-

leista on poistunut, julkisia hankintoja on avattu puolin ja toisin sekä teknisiä kaupan esteitä on karsittu. Esimerkiksi Suomen tavarakauppa Kanadan kanssa on kasvanut yli 30 prosenttia CETA-sopimuksen voimaantulon jälkeen. EU:n ja Kanadan välinen tavarakauppa on kasvanut 76 prosenttia vuodesta 2016 vuoteen 2025, 46,3 miljardista eurosta 81,5 miljardiin euroon.

Valitettavasti CETA-sopimus on voimassa vain osittain, koska edelleenkin kymmenen EU-jäsenmaata (Belgia, Bulgaria, Kypros, Ranska, Kreikka, Unkari, Irlanti, Italia, Puola ja Slovenia) eivät ole saaneet sopimusta hyväksyttyä muun muassa kansallisista investointisuojaan ja maatalouteen liittyvistä syistä. Jos EU aidosti haluaa syventää Kanadasuhdettaan, niin jo tehdyn CETA-sopimuksen pikainen ja täysimääräinen hyväksyminen kaikissa EU-maissa olisi ilmiselvä ensimmäinen askel.

EU:n vedolla kohti strategista talousallianssia

Jos EU mielii nousta vahvaksi globaaliksi vaikuttajaksi ja talouden toimivien arvoketjujen takaajaksi, avaa syventyvä yhteistyö Kanadan kanssa sille aivan uudenlaisen vision ja mahdollisuuden. EU:lla onkin nyt ainutlaatuinen mahdollisuus luoda kauppasopimuksia pidemmälle menevä, uudenlainen strategisen kumppanuuden malli, huolimatta siitä, onko liittännäisjäsenyys EU:n tämänhetkisten sopimusten mukaan mahdollista tai ei.

Uudella mallilla yhteistyötä voitaisiin syventää Kanadan ohella muiden samanmielisten maiden kanssa kaupankäynnin ja investointien, talouden ja teknologian sekä turvallisuuden aloilla.

Esimerkiksi EU-Iso-Britannia -suhdetta saattaa olla jo lähitulevaisuudessa tarve syventää Britannian EU-eron aiheuttamien haavojen arpeutessa. Myös Chilen, Japanin, Singaporen, Etelä-Korean ja Uuden Seelannin kanssa EU:lla on jo kauppasopimukset olemassa. Australian kanssa EU sai vapaakauppaneuvottelut päätökseen maaliskuussa 2026, ja sopimus odottaa voimaantuloa.

Syvempää yhteistyötä olisi syytä harkita jokaisen edellä mainitun maan kanssa. Osa näistä maista kuuluu jo monenvälisiin kauppajärjestelyihin, kuten Tyynenmeren alueen CPTPP-kumppanuussopimukseen tai Aasian ja Tyynenmeren RCEP-kauppasopimukseen, joissa EU ei ole mukana.

EU:lla on mahdollisuus nousta vahvaksi globaaliksi toimijaksi ja talouden moottoriksi, mutta se vaatii paljon työtä. EU:n pitäisi pyrkiä synnyttämään uusi samanmielisten, markkinaliberaalien maiden allianssi vastavetona Kiinan ja Yhdysvaltojen keskinäiselle kisailulle ja kansainvälisen vapaan kaupan kampittamiselle. Historiallista inspiraatiota voisi ainakin vertauskuvallisesti hakea vaikkapa keskiaikaisen Hansaliiton kauppaverkoston tai vaikka Brittiläisen imperiumin globaalin kauppavaikutusvallan hengestä.

EU:lta kaivataankin nyt ripeyttä ja ketteryyttä tarttua Kanada-tilaisuuteen. Maailmanpolitiikan ja maailmantalouden myllerryksessä EU:n on syytä olla ennakkoluuloton uusien siltojen rakentaja niin taloudessa kuin turvallisuudessakin. Se palvelisi myös Suomen taloutta ja turvallisuutta sekä yritystemme intressejä kansainvälisessä kaupassa.

Suomella vain voitettavaa

EU:n ja Kanadan kumppanuuden tiivistyminen olisi Suomelle tärkeää, sillä taloudessa ja teknologiassa yritystemme osaaminen täydentää hyvin toisiaan. Kanadan osuus Suomen ulkomaankaupasta on vain noin yksi prosentti, mutta isossa kuvassa Kanada on meille strategisesti erittäin kiinnostava kumppani talouden ja turvallisuuden kannalta.

Suomella on vientipotentiaalia Kanadan markkinoilla. Vastaavasti kaipaamme kanadalaisia investointeja esimerkiksi Suomen maaperässä olevien kriittisten maamineraalien hyödyntämisessä. Suomella ja Kanadalla on yhteisiä intressejä energia-, metsä-, teknologia- ja puolustussektoreilla sekä meriteollisuudessa. Jäämurtajiin liittyvä ICEPact-kumppanuus on jo tuonut konkreettisia hyötyjä Suomelle. Lisäksi turvallisuudessa Nato-jäsenyys ja arktinen yhteistyö yhdistävät meitä entistä enemmän suurvaltakilpailun vaikuttaessa arktisilla alueilla jo monin eri tavoin.

Kun presidentti **Alexander Stubb** teki huhtikuussa 2026 Kanadaan työvierailun, oli mukana Stubbin virkakauden suurin yritysdelegaatio. Mukana oli peräti 40 yritystä erityisesti puolustus-, teknologia-, meri- ja kaivosteollisuuden toimialoilta EK:n puheenjohtajan **Aaro Cantellin** (Normet Oyj) johdolla. Lätkäkaukaloiden lisäksi maamme kohtaavat yhä useammin talouden ja turvallisuuden foorumeilla.

Kanada osana uutta globaalia strategista järjestelmää

Stefan Lindström

edustuston päällikkö, Suomen Houstonin pääkonsulaatti

STEFAN LINDSTRÖM

Kanadan talous, turvallisuus ja maantiede sitovat sen pysyvästi Yhdysvaltoihin, mutta samalla Ottawa pyrkii kasvattamaan strategista liikkumatilaansa Euroopan ja muiden kumppaneiden suuntaan, kirjoittaa Suomen Houstonin pääkonsulaatin edustuston päällikkö Stefan Lindström.

Maailman muutosta kuvataan usein listaamalla erillisiä megatrendejä, kuten tekoäly, suurvaltakilpailu, energiaturvallisuus, toimitusketjut, droonit, avaruus, informaatiovaikuttaminen ja geopoliittisten riskien kasvu. Kun kutakin trendiä tarkastelee yksittäisen sijaan kokonaisuutena, paljastuu, että ne ovat sulautumassa yhdeksi uudeksi globaaliksi strategiseksi järjestelmäksi. Kanada asemoituu siihen poikkeuksellisen hyvin.

Uudessa globaalissa järjestelmässä riippuvuuksien ketju on vahva. Tekoäly tarvitsee datakeskuksia, datakeskukset valokuitua, sähköä ja puolijohteita, puolijohteet kriittisiä mineraaleja ja luotettavia kauppasuhteita. Sama pätee turvallisuuteen. Sotilaallinen suorituskyky nojaa yhä enemmän tekoölyyn, satelliitteihin, drooneihin ja teolliseen kapasiteettiin. Siksi teknologia-, energia-, teollisuus-, turvallisuus- ja ulkopolitiikka eivät ole enää erillisiä politiikan alueita, vaan yhden kokonaisuuden osia.

Tekoölystä on tulossa yhteiskunnan perusinfrastruktuuria siinä missä sähköstä ja internetistä aiemmin. Kun tekoäly integroituu puolustukseen, teollisuuteen ja tieteeseen, strateginen kilpailu koskee enää harvoin vain algoritmeja. Sen sijaan strateginen kilpailu liittyy lasentakapasiteettiin, energiaan ja mineraaleihin. Sama logiikka näkyy sodankäynnissä. Halvat droonit ovat "demokratisoineet" sodan, ja massatuotantokyky on palannut strategisen ajattelun ytimeen. Energiaturvallisuus (Ukraina, Punainenmeri, Hormuzinsalmi) on osa samaa yhtälöä, sillä energiapolitiikasta on tullut myös teknologia-, teollisuus- ja turvallisuuspolitiikkaa.

Globalisaation peruskysymys "missä valmistaminen on halvinta?" on vaihtumassa kysymykseen "miten saamme tavaraa tai palveluja myös kriisissä?". Yritykset ja valtiot rakentavat vaihtoehtoisia toimitusketjuja ("friendshoring", "nearshoring", strateginen autonomia) vähen-

tääkseen riippuvuuksia, jotka voivat kriisissä muuttua painostuskeinoiksi. Tämä on tehnyt geopolitiikasta myös yritysten sisäisen kysymyksen. Päätökset tuotannon ja datan sijainnista ovat yhä useammin sekä kaupallisia että geopolitiittisia.

Avaruus ja informaatio ovat osa samaa infrastruktuuria. Navigointi, tietoliikenne ja tiedustelu nojaavat satelliitteihin, ja kilpailu on levinnyt fyysisestä maailmasta ihmisten mieliin informaatiovaikuttamisen ja kyberoperaatioiden muodossa. Luottamuksesta on tullut yhä tärkeämpi strateginen voimavara. Kun tekoäly tekee informaatiosta halpaa, kilpailuetu siirtyy takaisin harkintakykyyn, ihmissuhteisiin ja johtamiseen.

Samaan aikaan toisen maailmansodan jälkeinen monenkeskinen järjestelmä (YK, WTO) heikkenee, ja valtiot turvautuvat pysyvien instituutioiden sijaan yhä enemmän pakotteisiin ja erilaisiin koalitioihin. Uudessa maailmassa keskisuurten valtioiden – kuten Kanadan – merkitys kasvaa. Valta ei määräydy enää vain koon vaan strategisen välttämättömyyden perusteella.

Kanada uuden strategisen järjestelmän solmukohdassa

Kanada tarjoaa erityisen kiinnostavan esimerkin siitä, mitä uusi strateginen järjestelmä merkitsee käytännössä. Kanadaa on perinteisesti tarkasteltu ennen kaikkea Yhdysvaltojen naapurina, Nato-maana, luonnonvarataloutena ja liberaalin kansainvälisen järjestyksen tukijana. Uudessa tilanteessa sen maantiede, luonnonvarat, energia, arktinen ulottuvuus ja teknologiakyvykkyudet saavat kuitenkin uudenlaista strategista arvoa.

Kanadan vuonna 2026 käynnistämä ensimmäinen puolustusteollinen strategia kertoo tästä muutoksesta hyvin. Siinä puolustusta ei käsitellä vain asevoimien kysymyksenä, vaan puolustusteollisuus yhdistetään strategiseen autonomiaan, toimitusketjuihin, kriittisiin mineraaleihin sekä tekoölyn, kvanttiteknologian, avaruuden ja autonomisten järjestelmien kaltaisiin teknologioihin. Kanada pyrkii samalla kasvattamaan kotimaista tuotantokapasiteettia ja vähentämään riippuvuutta yksittäisistä ulkomaisista toimittajista.

Kanadalla on lisäksi merkittävä asema kriittisissä mineraaleissa. Maan tavoitteena ei ole jäädä pelkäksi raaka-aineiden tuottajaksi, vaan rakentaa arvoketjuja kaivostoiminnasta jalostukseen, valmistukseen ja kierrätykseen. Kanada tuottaa tai sillä on potentiaalia tuottaa kaikki Nato puolustuksen kannalta kriittisiksi määrittelemät 12 mineraalia.

Sama logiikka näkyy tekoölyssä. Kanada käynnisti vuonna 2026 ohjelman kotimaisen suuren mittakaavan tekoölylaskennan rakentamiseksi nimenomaan "suvereenina" infrastruktuurina. Kansallisessa tekoölystrategiassa tekoöly puolestaan kytketään muun muassa energiaan, luonnonvaroihin, liikenteeseen, maatalouteen, teollisuuteen ja puolustukseen.

Arktinen alue tekee tästä kokonaisuudesta vielä kiinnostavamman. Ilmaston, luonnonvarojen, merireittien, Venäjän, Pohjois-Amerikan puolustuksen ja avaruusinfrastruktuurin merkityksen kasvaessa Kanadan pohjoinen sijainti muuttuu periferiasta strategiseksi etulinjaksi. Kanada on tänä vuonna ilmoittanut merkittävistä investoinneista pohjoisen sotilaalliseen ja siviili-infrastruktuuriin. Samalla se on kytkenyt arktisen suvereniteetin puolustukseen, mineraaleihin, energiaan ja uusiin liikennekäytäviin.

Kanadan kiinnostavin strateginen kysymys liittyy kuitenkin sen kansainväliseen asemoitumiseen. Sen talous, turvallisuus ja maantiede si-

toivat sen pysyvästi Yhdysvaltoihin, mutta samalla Ottawa pyrkii kasvattamaan strategista liikkumatilaansa Euroopan ja muiden kumppaneiden suuntaan. Tästä voi muodostua Kanadan uuden aseman ydin: ei irtautuminen Yhdysvalloista, vaan strategisen liikkumatilan kasvattaminen.

Kanadalla on mahdollisuus asemoitua eräänlaiseksi transatlanttiseksi strategiseksi sillaksi – Pohjois-Amerikan talouteen syvästi integroituneeksi maaksi, joka samalla tarjoaa Euroopalle energiaa, kriittisiä mineraaleja, teknologiaa, arktista osaamista ja puolustusteollista yhteistyötä. Yhteistyön strateginen perustelu ei siten ole enää yksittäinen toimiala, vaan se, että molemmat maat joutuvat ratkaisemaan monia saman uuden järjestelmän ongelmia.

Metamuutos: erilliset politiikat sulautuvat yhteen

Olennaisin kysymys valtioille, yrityksille ja johtajille ei ehkä ole, osaatko ne ennustaa, mitä seuraavaksi tapahtuu. Maailma on siihen liian monimutkainen. Parempi kysymys on: olemmeko rakentaneet sellaisen teknologisen, taloudellisen, yhteiskunnallisen ja inhimillisen resilienssin, että olemme valmiita siihen, mitä seuraavaksi tapahtuu?

Tavoitteena ei ole ennustaa jokaista lopputulosta. Tavoitteena on olla valmis siihen, mitä seuraavaksi tulee. Kanada tekee tätä asemoitumistyötä tällä hetkellä hyvin määrätietoisesti.

Arktinen kokonaisturvallisuus EU:n ja Kanadan yhteistyön ytimessä

Sanna Kopra

tutkimusprofessori, Lapin yliopiston Arktinen keskus

Arktinen alue on nopeasti noussut kansainvälisen politiikan ytimeen paitsi ilmastonmuutoksen, myös lisääntyneiden geopolittisten jännitteiden vuoksi, kirjoittaa Lapin yliopiston Arktisen keskuksen tutkimusprofessori Sanna Kopra.

Arktinen alue on nopeasti noussut kansainvälisen politiikan ytimeen paitsi ilmastonmuutoksen, myös lisääntyneiden geopoliittisten jännitteiden vuoksi. Vaikka Yhdysvaltojen, Tanskan ja Grönlannin syyskuussa allekirjoittama turvallisuussopimus hetkeksi rauhoittaakin näiden välillä kärjistynyttä kriisiä, on odotettavissa, että arktinen turvallisuus pysyy korkean politiikan agendalla ja mediaotsikoissa vielä tulevaisuudessaakin. Merkittävin syy tähän on, että Jäämeren sulaminen jatkuu vääjäämättä, sillä kansainvälinen yhteisö ei ole onnistunut tarttumaan tarpeeksi rivakasti toimeen ilmastonmuutoksen ehkäisemiseksi. Merijäiden oheneminen ja pienentyminen avaa Jäämerellä uusia taloudellisia mahdollisuuksia merenkululle ja luonnonvarojen hyödyntämiseen, mikä nostaa alueen geoeconomisen kamppailun keskiöön. Lisäksi arktinen alue on yhä merkittävämmässä roolissa suurvaltojen välisessä geopoliittisessa kilpailussa ja sotilaallisessa varustelussa.

Ei siis ole ihme, että myös EU on aktivoitunut arktisessa politiikassa. Suomi on ollut tässä erityisen aloitteellinen – onhan arktisen alueen turvallisuus keskeisessä roolissa maamme ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Merkittävä askel nähtiin, kun iso joukko EU-johtajia kokoontui arktiseen huippukokoukseen Rovaniemelle syyskuussa. Kokouksen yhteisjulistus summasi EU:n arktisen strategian prioriteetteja ja korosti EU:n, sen jäsenvaltioiden sekä samanmielisten kumppaneiden välisen tiiviin koordinoinnin ja yhteistyön tärkeyttä. Kanada on eittämättä keskeisellä sijalla näissä samanmielisissä kumppaneissa, ja EU ja Kanada pyrkivät syventämään yhteistyötään monella sektorilla, kuten kauppa- ja energiasektorilla, kriittisten mineraalien kaivannaistoiminnassa sekä Ukrainan tukemisessa.

Myös arktinen turvallisuus on olennainen osa EU:n ja Kanadan syvenevää yhteistyötä. Puolustuspolitiikan kannalta Nato on luonnollisesti keskeisin yhteistyöelin EU:n arktisten jäsenmaiden – Suomen, Ruotsin

ja Tanskan – sekä Grönlannin, Norjan, Islannin ja Kanadan välillä. Nato:n ohella Pohjois-Amerikan ilmapuolustuskomentokeskus NORAD on Kanadalle tärkeä turvallisuusorganisaatio. Yhteistyö EU:n kanssa voi kuitenkin täydentää näitä verkostoja etenkin kokonaisturvallisuuden näkökulmasta.

Kansainvälisen järjestyksen tukeminen

Kuten Suomessa, myös EU:n ja Kanadan turvallisuuden näkökulmasta sääntöperustaisen kansainvälisen järjestelmän ylläpitäminen on elintärkeää. Arktisen alueen tärkeimmän hallitustenvälisen yhteistyöfoorumin eli Arktisen neuvoston toiminnan halvaantuminen Venäjän hyökättyä Ukrainaan on jättänyt aukon kansainvälisen yhteistyön edistämiseen arktisella alueella. Sekä EU että Kanada vannovat multilateraalisen yhteistyön nimiin ja pitävät kansainvälistä merioikeutta tärkeänä pilarina esimerkiksi arktisen merenkulun sääntelyssä. Koska kansainvälisen järjestelmän perusrakenteet ovat olleet viime aikoina jatkuvan paineen alla, EU:n ja Kanadan yhteistyö voi rakentaa osaltaan vastavoimaa autoritaarisen populismin nousulle.

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja ympäristönsuojelu ovat tässä olennaisessa osassa, joten erilaisten alkuperäiskansavetoisten yhteistyöfoorumien kehittäminen vaikkapa investointien ja tutkimuksen saralla voisi tarjota hyvän väylän yhteistyön syventämiseen. Tätä ennen EU:n ja Kanadan tulisi kuitenkin onnistua ratkaisemaan historialliset erimielisyytensä hylkeenpyynnin suhteen, sillä tämä on Kanadan alkuperäiskansojen elinkeinojen ja kulttuurin kannalta keskeinen kysymys. Myös arktiseen merenkulkuun ja meripelastukseen liittyvä kansainvälinen yhteistyö on EU:n ja Kanadan yhteisissä intresseissä.

Taloudellinen turvallisuus ja varautuminen

Kokonaisriippuvuuksien maailmassa taloudellisesta turvallisuudesta on tullut keskeinen osa kokonaisturvallisuutta ja kansallista puolustus-kykyä. Myös EU:n ja Kanadan kumppanuus kytkeytyy pitkälti globaaleihin häiriöihin suojautumiseen, kriittisten riippuvuussuhteiden vähentämiseen ja toimitusketjujen turvaamiseen. Tässä keskiössä ovat varsinkin vihreään siirtymään ja kriittisiin resursseihin keskittyvät investoinnit, joilla Kiina on vallannut globaaleja markkinoita. Kiinan kasvava arktinen läsnäolo haastaakin osaltaan arktisen turvallisuusympäristön tulevaisuuden kehityskulkuja. EU:n ja Kanadan kannattaisi käydä keskustelua Kiina-politiikkansa yhteneväisyyksistä ja eroavaisuuksista sekä miettiä mahdollisia politiikkatoimia Kiina-riippuvuuksien hallinnoimiseksi. EU:n kannalta yhteistyö kriittisten mineraalien kaivannais-toiminnassa Kanadan kanssa on yksi tärkeimmistä mahdollisuuksista vähentää riippuvuutta Kiinasta.

Kolmas tärkeä yhteistyön kenttä EU:n ja Kanadan välillä arktisen turvallisuuden saralla on hybridivaikuttamiseen varautuminen ja kyberturvallisuus. Erityisesti arktisten merikaapelien turvallisuus on noussut tärkeään rooliin paitsi alueellisessa huoltovarmuudessa, myös globaalissa turvallisuuspolitiikassa. Suurimman uhan aiheuttaa merikaapelien tahallinen hajottaminen, mutta myös luonnonmullistukset ovat mahdollisia. Arktisissa oloissa kaapelien korjaaminen on erityisen haasteellista, joten esimerkiksi käynnissä oleva Polar Connect -hanke pyrkii rakentamaan vaihtoehtoisen reitin nykyisille herkille mannerten välisille yhteyksille. Myös kyberturvallisuuden merkitys kasvaa alati, minkä lisäksi teollisuusvakoilun ehkäisy on keskeinen yhteistyöalue EU:n ja Kanadan välillä.

Ympäristöturvallisuus ja tiedediplomatia

Viimeisimpänä, mutta ei taatusti vähäisimpänä, arktisen kokonaisturvallisuuden yhteistyöaloja EU:n ja Kanadan välillä edustavat ympäristöturvallisuus – tarkemmin ottaen ilmastonmuutos ja ympäristönsuojelu – sekä arktinen tiedediplomatia. Yleisemmät ilmastopäästöjen vähennysten kiristykset ovat toki globaalisti tuiki tarpeen, mutta arktisen alueen kannalta EU:n ja Kanadan olisi olennaista kehittää konkreettista tiekarttaa erityisesti mustan hiilen ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen suhteen.

Vaikka Jäämeri sijaitsee kaukana isoista asutuskeskuksista ja teollisuuskeskittymistä, muovijäte ja kaukokulkeutuvat saasteet aiheuttavat merkittävän ympäristöturvallisuushkan alueella. Merivirrat ja ilmavirrat kuljettavat saasteita ja muovijätettä pohjoiseen kaukaa, ja ne rikastuvat alueen ekosysteemeihin kylmyyden vuoksi hitaissa hajoamisprosesseissa. EU ja Kanada ovat edistäneet kunnianhimoisempaa kansainvälistä muovipolitiikkaa, ja kumpikin on myös osapuoli Pohjoisen jäämeren keskiosan kalastussopimuksessa, joka kieltää kaupallisen kalastuksen ennalta varautumisen hengessä ennen kuin alueen ekosysteemit tunnetaan paremmin. On tärkeää pitää näitä prosesseja käynnissä ja ajaa kunnianhimoisia politiikkatoimia ympäristönsuojelun edistämiseksi, vaikka geopolitiittinen kamppailu viekin jatkuvasti lisää elintilaa poliittisella agendalla.

Kanada on jo liittynyt moniin Suomen kannalta keskeisiin arktista tutkimusta rahoittaviin mekanismeihin, kuten Pohjoismaisen ministerineuvoston alaiseen Nordforsk-ohjelmaan sekä EU:n Horisontti Eurooppa -tutkimusrahoitukseen. Tietotarpeiden arktisen alueen turvallisuuden moninaisista dynamiikoista polykriisin aikana voidaan vain olettaa kasvavan, samaan aikaan kun kansallisen tutkimusrahoituksen

niukkuus kiristyy. Yhdysvaltain panostukset arktiseen tutkimukseen ovat vallitsevassa poliittisessa ilmapiirissä varsin epätodennäköisiä, joten EU:n ja Kanadan välinen yhteistyö on erityisasemassa varmistamassa, että poliittisessa päätöksenteossa on käytössä ajantasainen ja kokonaisvaltainen ymmärrys Arktiksen tulevaisuutta muokkaavista kehityskuluista.

Suomalaiset vahvasti Kanadan puolella

Raine Tiessalo

toiminnanjohtaja, Ajatuspaja Toivo

Yli kahdeksan kymmenestä suomalaisesta suhtautuu myönteisesti EU:n ja Kanadan tiivistyvään kumppanuuteen, ja lähes kaksi kolmesta hyväksyisi Kanadan jopa EU:n täysjäseneksi, kirjoittaa Ajatuspaja Toivon toiminnanjohtaja Raine Tiessalo.

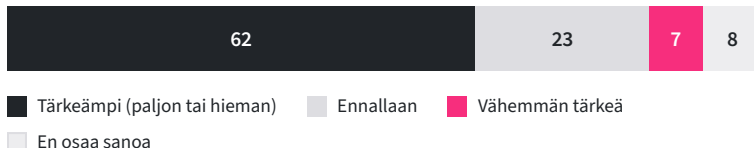
Trump on tehnyt EU:sta tärkeämmän

Suomalaisten asenteita Kanadaan on hyvä lähestyä laajemman kuvan kautta. Ajatuspaja Toivon kesällä 2026 teettämän kyselyn mukaan Yhdysvaltain presidentin **Donald Trumpin** politiikka on saanut suomalaiset hakemaan tukea EU:sta. Peräti 62 prosenttia pitää EU-jäsenyyttä Suomelle nyt paljon tai hieman aiempaa tärkeämpänä, 23 prosenttia arvioi merkityksen pysyneen ennallaan, ja vain seitsemän prosenttia katsoo EU-jäsenyyden menettäneen merkitystään.

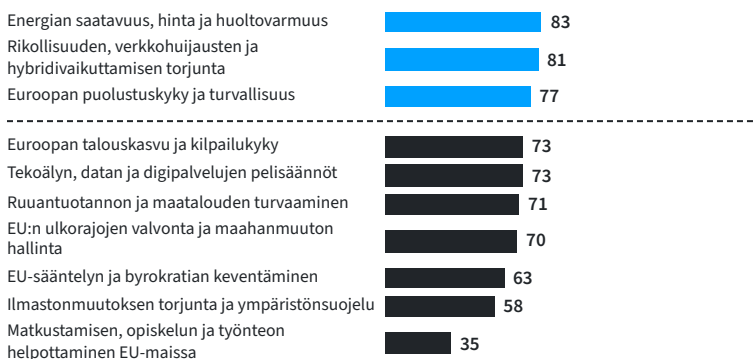
KUVIO 1

EU-jäsenyyden merkitys Suomelle Trumpin kaudella

EU-jäsenyys on Suomelle nyt aiempaa tärkeämpi tai vähemmän tärkeä

Mitä EU:n pitäisi tehdä nykyistä enemmän, % vastaajista

Osuus, joka haluaa EU:lta paljon tai hieman nykyistä enemmän toimia. Kaikki vastaajat, n=1000.

Lähde: Ajatuspaja Toivo, Lisää Eurooppaa, kiitos! (IIRResearch, 30.6.–27.7.2026).

Suomalaiset odottavat, että EU tekee enemmän erityisesti turvallisuuden ja huoltovarmuuden aloilla. Eniten lisäpanostuksia toivotaan energian saatavuuteen, hintaan ja huoltovarmuuteen, rikollisuuden, verkkohuijausten ja hybridivaikuttamisen torjuntaan sekä Euroopan puolustuskykyyn ja turvallisuuteen. Nämä kolme politiikka-aluetta yhdistävät suomalaisia yli puoluekantojen. Kaikkien kuuden suurimman eduskuntapuolueen kannattajista vähintään 70 prosenttia haluaa niihin lisää EU-toimia.

Eri puolueiden kannattajien käsityksissä on myös selviä eroja. Kun kokoomuksen kannattajista 75 prosenttia katsoo EU-jäsenyyden mer-

kityksen vahvistuneen Trumpin kaudella, perussuomalaisten kannattajista samoin ajattelee 25 prosenttia.

Kanada-kumppanuus on kiistaton

Toivo teetti syyskuussa kyselyn, jossa kansalaisilta kysyttiin, miten he suhtautuvat siihen, että Kanada ja EU syventävät suhteitaan vastapainona Yhdysvaltain tullipolitiikalle ja kauppasodalle. Vastaus oli selvä. Jopa 85 prosenttia suhtautuu kumppanuuteen myönteisesti, ja 48 prosenttia heistä erittäin myönteisesti. Kielteisesti asiaan suhtautuu vain neljä prosenttia, ja 12 prosenttia ei osaa sanoa kantaansa.

KUVIO 2

Suhtautuminen EU:n ja Kanadan kumppanuuteen sekä Kanadan jäsenyyteen

Kanadan ja EU:n tiivistyvä kumppanuus

Kanada EU:n täysjäseneksi

■ Erittäin myönteisesti ■ Jokseenkin myönteisesti ■ En osaa sanoa
■ Jokseenkin kielteisesti ■ Erittäin kielteisesti

%, kaikki vastaajat, n=1000. Lähde: IROResearch, Tuhat suomalaista, syyskuu 2026.

Myönteisyys on korkealla tasolla kaikissa ikäryhmissä (77–92 prosenttia suhtautuu myönteisesti) ja kaikissa tuloluokissa (83–90 %). Selvä enemmistö kaikkien eduskuntapuolueiden kannattajista tukee kumppanuuden syventämistä. Kokoomuksen, vihreiden, vasemmistoliiton ja SDP:n kannattajista se saa 87–99 prosentin tuen.

Perussuomalaistenkin kannattajista 78 prosenttia on kumppanuuden takana. Kielteisiä on perussuomalaisten joukossakin vain kymmenen prosenttia.

Täysjäsenyys jakaa mielipiteitä enemmän

Toisessa kysymyksessä mentiin pidemmälle ja kysyttiin, kuinka vastaaja suhtautuisi ajatukseen, että Kanada hakisi EU:n täyttä jäsenyyttä ja siitä tulisi unionin 28. jäsenmaa?

Suomen presidentti **Alexander Stubb** leikkitteli idealla kesäkuussa 2026:

”Eikö olisikin ihanaa, jos Kanada olisi EU:n 28. valtio eikä Yhdysvaltojen 51. osavaltio?”

Kysymys on kuitenkin hypoteettinen, sillä EU:n perussopimukset eivät tunne liitännäisjäsenyyttä, eikä varsinaista jäsenyyttä ole tarkoitettu Euroopan ulkopuolisille valtioille. Siksi kysymys mittaa ennen kaikkea asennetta.

Täysjäsenyys saa hieman vähemmän kannatusta kuin suhteiden tiivistäminen muilla keinoin.

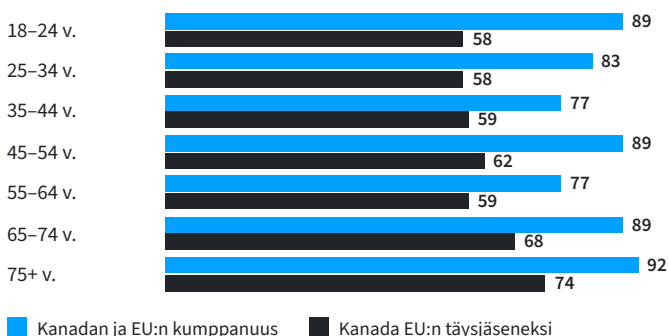
Myönteisesti ajatukseen suhtautuu 63 prosenttia ja kielteisesti 17 prosenttia. Epävarmojen osuus on selvästi suurempi kuin kumppanuuskysymyksessä. yksi viidestä (20 %) ei osaa sanoa kantaansa, ja naisista jopa joka neljäs. Myönteisten osuus kasvaa iän myötä. Alle 45-vuotiaista 58–59 prosenttia kannattaa ajatusta Kanadan EU-jäsenyydestä, mutta yli 75-vuotiaista samoin ajattelee 74 prosenttia. Nuorimmissa ikäryhmissä on myös enemmän kriittisiä ääniä: 25–34-vuotiaista 24 prosenttia suhtautuu jäsenyyteen kielteisesti.

Suomalaiset ovat ajatukselle myönteisempiä kuin eurooppalaiset muualla.

YouGovin huhtikuussa 2026 viidessä suurimmassa EU-maassa teke-
mässä kyselyssä Kanadan EU-jäsenyyttä kannattivat Saksassa 55,
Espanjassa 51, Puolassa 46, Ranskassa 42 ja Italiassa 41 prosenttia vas-
taajista. Kyselyiden kysymyksenasettelut ja ajankohdat eivät ole täysin
vertailukelpoisia.

KUVIO 3

Myönteisesti suhtautuvien osuus ikäryhmittäin

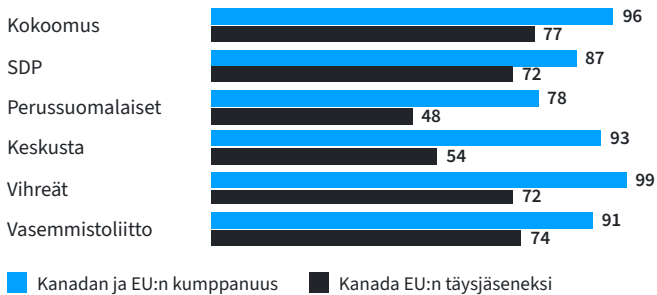

Myönteisesti suhtautuvien osuus (erittäin + jokseenkin), %. Lähde: IROResearch, Tuhat suomalaista, syyskuu 2026.

Puoluekannan mukaan ero on suurempi kuin kumppanuuskysy-
myksessä. Jäsenyyttä kannattavat eniten Kokoomuksen (77 prosent-
tia), vasemmistoliiton (74), SDP:n (72) ja vihreiden (72) kannattajat.
Perussuomalaisten (48) ja keskustan (54) kannattajista noin puolet suh-
tautuu ajatukseen myönteisesti, mutta kielteisiäkin on näissä ryhmissä
26 prosenttia.

KUVIO 4

Myönteisesti suhtautuvien osuus puoluekannan mukaan

Myönteisesti suhtautuvien osuus (erittäin + jokseenkin), %. Puolueet kannatusjärjestyksessä; puolueryhmien koko otoksessa 66–177 vastaajaa. Lähde: IROResearch, Tuhat suomalaista, syyskuu 2026.

Tulos antaa Suomen poliittisille päättäjille tilaa edetä. Suomalaisille Kanada on jo nyt läheinen ja luotettava kumppani. Kysymys ei ole siitä, haluavatko suomalaiset Kanadan lähemmäs Eurooppaa, vaan siitä, kuinka pitkälle suhdetta on mahdollista viedä.

Kanada ja Euroopan unioni hakevat toisiaan uudessa, entistä epävarmemmassa maailmassa. Sääntöpohjaisen monenkeskisen järjestelmän perusteita horjuttavat presidentti Donald Trumpin johtama Yhdysvallat, voimistuva Kiina ja aggressiivinen Venäjä.

Tässä Ajatuspaja Toivon raportissa keskeiset suomalaiset päätöksentekijät ja asiantuntijat pohtivat, kuinka EU ja Kanada voisivat rakentaa uuden strategisen kumppanuuden ja mitä se merkitsisi EU:lle, Kanadalle ja Suomelle.

“Yhdessä Kanadan kanssa voimme puolustaa kansainvälistä sääntöpohjaista järjestelmää aikana, jolloin järjestelmän perusteita kyseenalaistetaan yhä enemmän”, ulkoministeri Elina Valtonen kiteyttää.

ajatuspajatoivo.fi